

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
POGÁNY ANTAL
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TARSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Rajztanítóhiány a polgári iskolákban.

Talán egy iskola sem fejlődött oly rohamos lépésben, mint a polgári iskola. Ezelőtt 12 évvel még csak 299 polgári és 31 felsőnépiskola volt 45.214 tanulóval (a magántanulók nélkül, ma már (az 1912. évi adatokat ismerve) van 477 polgári fiú- és leányiskola és 8 felső népiskola, összesen 85.986 tanulóval. De valamint a háborúban a nagytömegű sereg mit sem ér, ha az kellően felszerelve nincsen: épügy a békében is az iskolák csak úgy felelnek meg teljesen hivatásuknak, ha azok nemcsak jó felszereléssel (épülettel, tanszerekkel) rendelkeznek, hanem kellő számú és megfelelő képesítésű tanerőkkel is el vannak látva.

Szakkörökben évek óta az a panasz, hogy a polgári iskolákban nagy a tanárhiány, de főként nagy a rajztanárhiány s ez a hiány oly lassan javul, hogyha a mai állapotokon nem változtatunk: a polgári iskolák életének legvégső határáig is fennmarad ez a tarthatatlan helyzet. Egy kis statisztika meggyőző állításaim valóságáról:

É v	Polgári fiú- és leányisk. volt	Rajztanító összesen	Képesített	Képesítés nélkül	
				rajztanító	%
1900	299	313	94	219	70
1912	477	495	153	331	62

Tehát 12 év alatt csak 8%-a javulás.

Feltéve most, hogy a polgári iskolák száma jövőben is oly arányban emelkedik, mint a 12 év alatt s a rajztanárképzőkből kikerülő képesítettek száma is ebben az arányban (vagyis a felállítandó iskolák számával párhuzamban) emelkedik, még akkor is 150 év kellene ahhoz, hogy minden polgári iskolának képesített rajz-

tanára s illetőleg rajztanítónője legyen. De lássuk most a r. k. polgári leányiskolákat, ezek minket közelebről érdekelnek:

É v	Róm. kath. polgári leányisk.	Rajztanító összesen	Képesítéssel	Képesítés nélkül	
				rajztanító	%
1900	47	47	5	42	89
1912	82	84	13	71	84

Tehát 12 év alatt csak 5%-a javulás.

Ha a többi felekezeti polgári leányiskolát (33) és a magán- és egyesületi polg. leányiskolát tekintjük (41) a képesítés nélküli rajztanítók száma a 96%-ot közelíti meg.

A felsorolt adatokat figyelembe véve, az a két kérdés merül fel:

- I. Mely okok idézték elő a rajztanítóhiányt?
- II. Hogyan lehetne segíteni e tarthatatlan állapotokon?

I. Mely okok idézték elő a rajztanítóhiányt?

1. A rajztanítóhiány egyik legfőbb oka az, hogy az orsz. képzőművészeti főiskola (rajztanárképző) a szükséglethez képez nagyon kevés rajztanítót nevel.

Aránylag nagyon kevés rajztanító és tanítónőjelöltet veszen fel az akadémia részint a hely szűke miatt, részint a *felvételi vizsga* nehéz volta miatt, mert valószínű, hogy jelentkező akad szép számmal, de a felvételi vizsgát annyira megnehezítették, hogy a jelentkezőknek felét, harmadát is alig veszik fel.

2. A rajztanárképzőben nem lévén internátus, a szegénysorsú, de talán ügyes és rajzkepes tanítónőjelöltek nem mehetnek az akadémiára, mert anyagi tehetségük ezt nem teszi lehetővé. Ujabbán mensával segítenek némileg rajtuk, de ez édes-kevés.

3. Az akadémia négyéves tanfolyamú, holott

a polg. isk. tanító- és tanítónőképző hároméves tanfolyamú, igen természetes, hogy a tovább tanulni vágyó okleveles el. isk. tanítónők inkább a 3 éves képzőt választják.

4. Szerzetesnők a fenti okokból nem mennek a rajztanárképzőbe s így a *82 róm. kath. polg. leányiskola el van zárva attól a lehetőségtől, hogy szakképzett rajztanítókat kapjon*. Pedig e tantestületek tanítónői közt akad igen sok ügyes, rajzra képes és tehetséges apáca. Hiszen mindnyajunk előtt tudott dolog, hogy a zárdai iskolák milyen nagy súlyt helyeznek a művészeti tárgyak tanítására. A kézimunka és az énektanításban bármely iskolával felveszik a versenyt, (sőt sok leányiskola nem is versenyezhet a zárdai polg. leányiskolákkal).

Nemely zárdai ügy segít a rajztanítás bajain, hogy a kézimunkaórákat ellátó nővér magánórákat vesz az abban a városban működő valamely középisk. rajztanártól s az ilyen helyeken a rajztanítás jobb eredményű is. Milyen más volna, eredményesebb lenne, ha az illető nővér szakképzést nyert volna egy, a polg. leányiskolák céljainak megfelelő rajztanítóképzőben.

5. A polg. leányiskolákban oly csekély a heti rajzóra száma (négy osztályban összesen 8 óra), hogy az iskolafenntartók külön rajztanítónői állást nem szerveznek, hanem e 8 órát arra a tanítónőre szózzák rá, akinek legkevesebb órája van (úgy, hogy a rajzorákkal egészítik ki a heti 22 órát). Vagy pedig, ami még elremitőbb, a rajzorákat 3—4 tanítónőre osztják s aztán mindenik különféle módszer szerint tanít (nem tudván a jobbkéz, mit csinál a bal); azzal nem törődik senki, hogy az illetőnek van-e hajlama és képessége a rajztanításhoz.

Most lássuk milyen módon s mely eszközökkel szüntethetnők meg a bajt.

II. Hogyan lehetne segíteni a rajztanítónői hiányon?

Bár a dolog éppoly égető a fiúiskoláknál is, ez alkalommal különösen a leányiskolái rajztanítónőihiány orvoslására szoritkozom. Hogy a dolgot alaposan átvizsgáljuk, az I. cím alatt feltett kérdésekre (1—5-ig) sorrendben válaszolok.

1. Az orsz. rajztanárképző a szigorú felvételi vizsga és főként a helyszűke miatt kevés jelöltet vesz fel a képzőbe s ezeknek is csak kis része rajztanítónő, mert vagy még egy évet ott marad az akadémián, hogy képezdeit, középiskolái rajztanárnő legyen, vagy pedig a festőművészi pályát választja (sokszor minden tehetség nélkül).

E felsorolt nehézségekkel szemben csak egy javaslatom lehet: *állítson a róm. kath. egyház polg. isk. rajztanítónő- s egyúttal női kézműtanítónőképzőt.*

Azt hiszem, felesleges azt a kérdést felvetni, hogy van-e joga a róm. kath. státusnak ilyen intézetet felállítani? Ha van joga (már pedig

törvényileg joga van) elméleti tárgyak (nyelv-tört.-tudományi stb.) képzésre és képesítésre polg. isk. tanítónőképzőt fenntartani, miért ne lehetne joga rajztanítónőképzőintézetet felállítani és fenntartani? A felállítandó r. kath. tanítónőképzőintézetbe minden jelentkező okl. el. isk. tanítónő fel volna veendő (felvételi vizsga nélkül), de oly feltétellel, hogyha fél év alatt tehetségtelennek bizonyulna, az intézetből elbocsátatik.

Az első félév végén tehát egy selejtezővizsga lenne tartandó, melyen a tehetségnélküliek, ha csak egy tárgyból is elégtelent kapnak, végleg elutasítandók.

Cikkem terjedelme nem engedi, hogy a részletes okadatolásba becsátkozzam: erről most csak annyit, hogy az eddigi gyakorlatot túlszigorúnak tartom (ez nem is annyira felvételi, mint inkább elriasztó vizsga), mert a felvételi vizsgára szánt 3—4 óra nem elegendő idő arra, hogy a jelölt oly nehéz rajzokat készítsen, melyek (felvétele esetén) többnyire 1—2 év múlva kerüljenek munka alá.

Az ilyen szigorú felvételi vizsga nem adhatja hű képét a jelentkező (esetleg még ki nem fejlett) tehetségének. De egy félévi (s a fokozatoság elvének megfelelő) munka már megbízhatóbb adatait nyújtja az illető rajzbeli képességeinek.

2. A felállítandó intézet 3 éves tanfolyamú lenne mindaddig, míg a mai polg. isk. tanítónőképzők is 3 évfolyamúak maradnak. Az orsz. rajztanárképző 4 éves tanfolyamát valószínűleg az egyetemi tanárképző négy évfolyamához mérték, amely abból a szempontból indokolt is, de a polg. leányiskola osztályait, céljait, tanszabványát tekintve nem tartom indokoltnak, hogy a rajztanítóképző négyéves tanfolyam legyen. De igazságtalannak is tartom azt az egykaptafára vonást, hogy középisk. rajztanárjelöltek s polg. isk. rajztanítójelöltek négy éven át egy és ugyanazon tárgyat tanulva más-más fokozatú oklevelet kap. (S ha állást kapnak, a polg. isk. rajztanító 1600, a középiskolái pedig 2400 K fizetést kap). A nőknél még hozzájárul az a képzést megnehezítő felesleg, hogy a rajztanárképzőben még ábrázoló mértant meg mintázást is kell tanulnia anélkül, hogy ők e tárgyakat valaha és valahol tanítanák. Szakemberek ezt azzal a gyenge érveléssel okadatolják, hogy a természetutáni rajznál szükség van perspektívai s egyúttal ábrázoló mértani előismeretre. Aki ezt mondja, lehet jó szakember, de nem pedagógus. Az egész perspektívai előismereteket 6—8 hét alatt meg lehet tanulni minden ábrázoló mértan nélkül, felesleges tehát az ábrázolással 2 éven át gyötörni a rajztanítójelölteket.

A 3-ik pont alatti kérdés megoldást nyer a fenti második számú feleletben.

4. Ha a róm. kath. rajztanítóképző felállítatik, ebbe már szerzetesnők is bejárhatnak, sőt amennyiben az illető apácának zárdája gon-

doskodik stipendiumáról, a jelöltő a rajz-tanítónőképző internátusába is felvehető.

5. Valamint a rajztanárképző mai szervezete megkívánja, hogy a rajztanítónőjelöltek kézimunkát is tanuljanak s így e két tárgyat egyesítő képesítést szerezzenek, épügy a felállítandó r. kath. rajztanítónőképző növendékei is járjanak el kézimunkára is és szerezzenek mindkét tárgyból képesítést.

Idővel minden rajztanítónői állás a kézimunkával együttesen szervezendő, mert már nem heti 8 órai rajzórát, hanem kézimunkával és szépírással együtt heti 21 órát kellene ellátni; ilyen állás szervezésére bármely iskolafenn-tartó kötelezhető is. Az új rajztanítónőképző évente 20—25 rajztanítónőt bocsát ki s az ily módon képesítettek már eleve tudják, hogy az ő pályautjuk a polg. leányiskolába vezet s nem támad bennük az az elérhetlen (és részben beteges) ambíció, hogy mindenáron festő-művésznök legyenek, mint ahogy sokan e hiú és minden képességet nélkülöző vágygyal sem művésznökké, sem rajztanítónökké nem lettek.

A róm. kath. polgári tanítónőképzőből kikerülő tanítónők elhelyezést nyernének nemcsak r. kath. polg. leányiskolákban, hanem más (állami, községi, egyesületi, magán stb.) leányiskoláknál is s így ez a szervezés rövid idő alatt fokozottabb mértékben fogja megszüntetni a rajztanítónőhiányt.

Nemo.

A hadbavonult magyarországi róm. kath. tanítók családjaiért!

A nemzetek történetét párolgó vérről író világ-háború kezdetén alakult meg az *Országos Kath. Tanügyi Tanács* kebelében az a **Segélyző-Bizottság**, melynek gondoskodó munkálkodása nyomán igen sok róm. kath. tanító családja részesült a világ-háború ezernyi szenvedése közepett abban a rendkívüli segítségben, mely sok anya s gyermek arcáról törülte le a bú könnyeit, hogy azon az öröm verőfényének sugarai mosolyogjanak. Az öröm verőfényének egy-egy ily sugarkévéje mindazok szívében a hála áldását fakasztja, akik fillé-reik, koronáik beküldése révén a Bizottság gondoskodó tevékenységét lehetővé tették! Aminthogy a világháború még el nem mult, el nem multak a szenvedések sem és még igen-igen sok tanító családja várja az ezernyi nyomorúság és szenvedések közepett a segítséget, mely mindnyájunk hazafias, kollégialis kötelessége. Agitáljunk, gyűjtsünk, indítsunk mélymedrű propagandát a kath. tanító-családok segélyezésére! Tegyük győjtéseink révén lehetővé, hogy a Segélyző-Bizottság ez alapja a bibliai szegény asszony olajos korsójához hasonlóan, ki ne apadjon, hanem mindinkább onthassa magából a segítség könnyesáritó olaját. Az *Országos Kath. Tanügyi Tanács Segélyző-Bizottsága* (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28.) minden összeget köszönettel fogad el, mely a *Bizottság pénztárnokához*: dr. *Zeliger Vilmos pápai titkos káplán úrhoz* (Budapest, VI., Érsek-utca 2. sz. a.) érkezik.

E helyen említjük meg, hogy a *Segélyző-Bizottság*

a folyó hó 9-én tartott ülésén alábbi tanítók nejeinek, illetve családjainak szavazott meg segély-összegeket: *Stefanyák* Róbert népfölkelő tanító, *Besztercebánya*, *Bunyik* Józsefné Mezőtúr, *Felybába* Andrásné Záknya, *Rédey* Gyuláné Iharos, *Irimiás* Tivadar Batizvasvár, *Virág* Józsefné Czeldömök, özv. *Mudrzsák* Jánosnének, *Thron* Gyula Alsórakonca, *Frick* Adámné Zádorlak, *Réb* Antalné Pinkafő, *Szaffka* Miklósné Benedekvágás, *Sárközi* Kalmánné Zsablya, *Lantos* Jánosné Zsablya, *Somodi* Dezsőné Csépa. Az adományozott összeg 1250 korona.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Györffy János: Iskolai ünnepélyek vezérkönyve.

Minden tanító és minden elméleti pedagógus szereti az iskolai ünnepségek tartását, mert ismeri azok hasznát, hatását és jelentőségét. Az iskolai életnek ugyanaz a lélektana, mint ami a felnőttek mindennapi életéé. S ha a felnőtt emberre monoton, munkás napjai után — mint tikkadt növényre a harmat és napsugár — áldásként hat a pihentető, lélektápláló, szívemelő ünnepnap, mennyire jótékonyan nevelő hatással lehet a fogékony gyermeki kedélyre az iskola tanuló hétköznapijainak sorában egy-egy iskolai ünnepnap, arra a gyermeki kedélyre, mely az ifjú érzések mohóságával ragad meg mindent, ami rendkívüli, ami különös, ami szép és jó, ami a köznap, már ismert és megszokott vagy megünnepelt életrend közönséges jelenségeiből élesen kiválik. Az iskolai ünnepély, az iskolai élet poézisének e megnyilatkozása, az iskola munkájának betetőzést szolgálja, a szív és kedélyképzést, az érzelmei nevelését, az ideálok meggyökereztetését. Ünnepélyek tartása nélkül az iskola lehet kitünő ismeretterjesztő, értelemfejlesztő műhely, de annak szentély jellegét — ami híján pedig nem igazi iskola az iskola — csak az iskolai ünnepek beiktatása adhatja meg. Ebből a magasabb szempontból ajánljuk mi országzerte ismert, kiváló pedagógusunknak, *Györffy* Jánosnak, e sorok elején megnevezett jeles könyvét tanítóink figyelmébe. A méltatott célra ez a legkitünőbb, legalkalmasabb vezérkönyv. Anyaga oly dús és pompás, oly finom érzékkel és széles ismerettel egybeválogatott, hogy mindenki és bármely iskolában a legcsekélyebb nehézség nélkül, a legnagyobb könnyűséggel fölhasználhatja. Minden e tárggyal kapcsolatos tudnivalót magában foglal, minden részletre kiterjed, teljesen kidolgozott részletes programokat nyújt, úgy, hogy a tanítónak e könyv használata mellett nem sok gondja és munkája marad a legszébb, a valóban nagy pedagógiai értékkel bíró iskolai ünnepélyek rendezésénél. A *Szent-István-Társulat* e jeles könyvkiadványára vonatkozó egyéb tudnivalókról részletes tájékoztatást találnak kártársaink lapunk ugyancsak mai számának hirdetési részében.

Révai Nagy Lexikona. Az ily című nagy enciklopédiának tizenharmadik kötete jelent meg a napokban, magában foglalva mindama tudnivalókat, amik a Lovas és a Mons címszók közé esnek. A vas-könyv, mint minden egyes elődje, valóságos gyűjteményét adja a kisebb-nagyobb ismereteknek, szemmel tartása mellett a lexikális méreteknél. Kivétel csakis a Magyarországra vonatkozó rész képez, mert ez százyolcvan oldalra terjed, hogy mindarról beszámoljon, ami országunkra vonatkozik, föld- és természetrajzi, etnografiai, statisztikai,

ipari, kereskedelmi és kulturális szempontból. Története, ha mindjárt rövidebbre is szabva, a legrégebbi időtől kezdve, ama parlamenti ülésig terjed, amely a mostani háborút közvetlenül megelőzte. A szöveghez, amely országunk állapotát tárgyalja, sok térkép, kép- és szövegmelléklet járul. Mindezen kívül a 876 oldalnyi terjedelmű kötet ezer és ezer más dologról emlékezik meg, hogy az érdeklődőknek megfelelő útmutatója legyen. Összesen 88 szövegábrát, 72 képmellékletet s ezek között több színnyomatút és művészi reprodukciót kapunk. A mindenképpen figyelmet érdemlő vaszonkötésű kötetnek 18 korona az ára.

Háborús bucsuztatók miseénekek, háborús offeratoriumok, valamint békés offeratoriumok. II. bővített és javított kiadás, kántorok és a nép részére. Irta: Kovács Ferenc piskó-i kántortanító. — *„Szines, gazdag tartalmú”* és használhatóságát legjobban bizonyítja az, hogy az első kiadás rövid két hó alatt elfogyott. A második bővített kiadás közel 100 oldalas, *„spáratlan”* a maga nemében. (Vannak benne gyászmise-énekek az elesettekért, valamint egyes elesettért. A hadbavonultért, jegyesért, esküvőre, sebesültért, a harcban megbetegedettért, hadifogolyért, béna és vak katonáért, *„föjlánjlásra az illető névvel együtt mindenkor énekelhető. A harctéren*

eltemetett itthon gyászmise után elbúcsúzatható. A harcból szerencsésen hazatért katona hálaadása stb., minden alkalomra van benne ének. *Az összes jövedelem a sebesültek özvegyek, árvák, nyomorékok javára fordítottatik.* Tekintettel a jótékony célra, ajánljuk ugyegeknek, mint szövetkezeteknek minél tömegebbre rendezésre. *Kapható Kovács Ferencnél Püski, (Mosonmegye), a pénz előleges beküldése mellett.*

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

G. P. Az egyéves önkéntességért a sorozáskor folyamodik. Csatolja oklevelet. A behívástól, illetőleg bevonulás napjától kezdődik az egyéves önkéntesi szolgálat. **M. 1.** Az említett intézkedést megszerezük. **2.** A mi álláspontunk az egyház érdekében helyes. **3.** A miniszter az 1913. évi törvény alapján védelmezte az 1000 kor tanítóit fizetésbe beszámított kántori járandóságot az 1914. évi 120.000 rend. II. f. második bekezdésének intézkedéseivel. A kántori járandóságnak ezen felül eső részét ott, ahol méltányossággal értelmezik az intézkedést, a köztisztviselőkről szóló rendelkezés biztosítja az otthonmaradottaknak. — **B. O.** Aki a hazáért életét viszi a harctéren, méltó, hogy szeretessék. — **Iskolaszék.** Igen, kérelmezzék oly aranyban, amint az államsegélyt élvezik. — **K. B.** Az elhalt férj halála után az özvegy félévig élvezi az összes járandóságokat. Ezt a törvény írja elő és nem a szokás.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK.

Esztergomi érseki megye.

Dunaujfalú (Pozsony m.) róm. kath. egytanítós elemi iskolához rendes tanító kerestetik. Javadalma: 1. két szobából és a szükséges mellékhelyiségekből álló lakás. 2. 2 kat. hold 642 □ öl szántóföld. 3. A községtől 400 kor. készpénz. 4. 20 kor. kertiletmény. A többi államségély. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Pályázati kérvények *f. hó 22-ig* a magyarbéli plébániahivatalhoz küldendők. Választás *f. hó 24-én.* A megválasztott tanító az állás nov. 1-én köteles elfoglalni. Kántoriakban jártas előnyben részesül. 721 2—2

A **felsőbodoki** róm. kath. népiskolánál megüresedett tanítónői állomásra pályázat hirdettek. Fizetés 100 kor. báró Stummer Károly uradalmi pénztárából, a többi államségélyből. Kertválság 20 kor. az iskola pénztárából. Természetben való lakás; két szoba. A pályázati folyamodványok benyújtandók *e. hó 26-ig* bezárólag Csermenden (u. p. Kisvicsáp, Nyitra m.) *Kniha Constant* plébános, iskolaszéki elnöknel. Előnyben részesülnek, akik a német és tót nyelvet birják. 745 1—1

A **kislóci** (Bars m.) kántortanítói állásra *okt. 24-ig* pályázat hirdettek. Lakás természetben, 4 hold 1107 □ öl szántóföld, temetőkaszály, 272 □ öl kert, erdőből 2/4 telek utáni jog, 16 ürm. fa, 8-40 hl., 6-75 és 8-40 hl. rozsz, vegyes 120-10 kor., államségély 331 kor., tandíjpótlás 275 kor. Pályázhatnak tanítók, esetleg tanítónők is. Választás *okt. 24-én.* Plébániahivatal. Kistapolcsány. (Bars m.) 748 1—1

A Népevelő 19. számában közzétett **pozsonyzávod** tanítói pályázatok megújítottak. A választás *okt. 18-ra* tűztetik ki azon hozzáadással, hogy a rendes tanítói állomásra, csak megszakítás nélkül hosszabb ideig működő és a kántori teendőkből is jártas tanerők pályázhatnak. 750 1—1

A **pozsonycsákányi** róm. kath. iskolaszék hadbavonult tanítója helyettesítésére a tanév végéig törvényes fizetéssel és lakással mely egy szobából áll, tanító vagy tanítónő, esetleg özvegy kerestetik. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő *nov. 1. Iskolaszék.* 7701—1

A **békei** (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszék nov. 1-től a tanév végéig kántortanítói helyettesítési állásra,

melyre nők is pályázhatnak, egy szobával pályázatot hirdet. Pályázati határidő *nov. 1.* A megválasztott tartozik állását azonnal elfoglalni. Ismétlőiskolások is köteles tanítani. *Iskolaszék.* 760 1—1

A **barslédeczi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása 11 m. hold és 1144 □ öl szántóföld, melynek javadalmi jegyzőkönyv szerinti jövedelme 93 kor. 72 fillér. Most haszonbérbe van adva, az évi haszonbér 162 kor. A bérlet 1918. aug. 1-én telik le. A község pénztárából 600 kor. Az ismétlőiskoláért 60 kor. 6 mm. és 30 kg. meczkarozs 75 kor. 60 fillér. Temetésekéért 170 kor. Zsellérpénz 6 kor. 40 fillér. 4 ürméter 1. oszt. hasábrta 20 kor. Államségély 274 kor. Lakása 3 szoba, konyha, kamra, istálló, 1/4 hold kert. A kántortanító kötelessége az iskolaszék által kijelölendő osztályokat vezetni, az ismétlősöket tanítani, a csendes miséken orgonálni, szóval az összes kántori teendőket végezni. A választás *nov. 4-én* d. e. tartatik meg. Személyes megjelenés kívántatik. Kellően fölszerelt kérvények *Borbás László* aleszp. pléb.-hoz Barslédeczre (u. p. Nyitra) küldendők. 773 1—1

Egri érseki megye.

Kisnánai róm. kath. tanítói vagy tanítónői állásra a háború végét követő iskolai év végéig pályázat hirdettek. Jövedelme: két szoba, konyha, kamra, 1/4 hold kert, 648 kor. községtől és 352 kor. államségély. Állás egyházmegyei jóváhagyás után elfoglalandó. Személyes megjelenés nem, de a kellő okmányok beküldése föltétlenül szükséges. Kisnána. (Heves m., u. p. Domszóló.) *Iskolaszéki elnök.* 746 1—1

Felhivom azokat a kántortanító urakat, akik a **Tiszakesziben** megüresedett filiális kántortanítói állásra pályázni óhajtanak, hogy irataikat *okt. 23-ig* hozzám küldjék be. Jövedelem díjlevél szerint 1449-96 kor. Ehhez jár még az 1913. évi XVI. t.-c. alapján a működési évek arányában esedékes államségély. Teendők a díjlevélben vannak felsorolva. *Czimmermann György* pléb., Ároktó. (Borsod m.) 758 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **boróczyi** (Bács m.) róm. kath. iskolaszék két helyettes tanítót tanítónőt óhaj alkalmazni a katonai szol-

gálatukat teljesítő tanítók helyére. Fizetés havi 80—80 kor. és lakás. Pályázati határidő *okt. 24.* A kik németül tudnak, előnyben részesülnek. Az állás *okt. 31-én* elfoglalható. *Róm. kath. iskolaszék.* 756 1—1

Cservenkai (Bács-Bodrog m.) róm. kath. osztatlan vegyes iskolához a hadifogoly rendes tanító megérkezésig helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik. Német nyelv nemi ismerete megkívánatik. Kérvények kath. plébániahivatalhoz intézendő. Fizetése havi 80 korona. Állás azonnal elfoglalható. 766 1—1

Kassai egyházmegye.

A **ternyei** róm. kath. iskolához az egész tanévre, a **szedikerti** róm. kath. iskolához pedig a háború tartamára helyettes kerestetik, fizetése törvényes. Tót nyelv ismerete szükséges. Tanítónők pályázhatnak. **Ternye, Sáros m. Mikita Antal** lelkész. 742 1—2

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Az **almaszeghuzai** főkegyház megüresedett róm. kath. kántortanítói állomásra pályázatot hirdetek. Javadalmazását a helyi járulékokból biztosított 870 kor. (melybe be van számítva 6 hold és 400 ööl szántó, kaszáló és 25 m³ tűzifa), szabályszerű lakás és törvényes államszegély képezi. Róm. kath. vallású okl. tanítók felszerelt folyamodványukat *nov. 1-ig* a bethlentelepi róm. kath. plébániahivatalba küldjék. (U. p. Eled. Bihar m.) 753 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Szolcsányi (Nyitra m.) róm. kath. iskolához, háború tartamára, helyettes kerestetik. Pályázhatnak tanítók vagy tanítónők. Fizetése törvényes készpénz, lakás. Az állás azonnal elfoglalható. 760 1—1

Pécsi egyházmegye.

Az **albertfalui** róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalma: 1. A főhercegi uradalomtól *a)* 840 kor., *b)* 8 p. méző búza, *c)* 1364 ööl m. fa. 2. A hitközségtől: *a)* minden pártól 1/4 p. m. búza, *b)* minden kisházastól 1/16 p. m. tengeri, *c)* 60 fillér lélekpénz, *d)* munkaváltság (a hitközségtől természetben szolgáltatva) 66 kor., *e)* lakás: 3 szoba, 1 konyha, 1 kamra és melléképületek, *f)* 1406 ööl konyhakert, *g)* 1 hold 808 ööl szántóföld, *h)* 3 hold szántóföld. 3. A politikai községtől: *a)* ismétlők oktatásáért 42 kor., *b)* 24 ööl m. kemény hasábfá. 4. Minden tankötelestől 40 fillér. 5. Stólajövedelem 20 kor. Összesen 177525 kor., mely összegből: *a)* tisztán kántori 28956 kor., *b)* kántori 20 kor., *c)* szétválaszthatatlan 121569 kor., *d)* be nem számítható 250 kor. Van circa 300 házaspár. Köteleiségei díjlevél szerint. Tannyelv magyar. Istentisztelet nyelve német. Pályázati határidő *okt. 30.* Kérvények a herceg-szöllősi róm. kath. plébániahivatalra címzendők. Féripályázó híján nőtanító is elfogadjatik, de a kántoriak végzésének kötelezettségével. **Albertfalva**. (Baranya m.) *Az iskolaszék.* 757 1—1

A **kisujbányai** róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalma 2 szoba, 2 konyha és melléképületek. Hitközségtől 200 kor. készpénz, 32 p. méző rozs, értéke 191 kor., 1 kat. hold 134 ööl szántó, értéke 1667 kor., 362 ööl rét, értéke 914 kor., ezen szántó és rét évi 60 kor. ért még két évig haszonbérben van. Földmunkálás természetben, értéke 4 kor. Községtől ismétlő iskola vezetéséért 40 kor. Püspöki uradalomtól 9240 kor. készpénz, borváltság 2260 kor., 20 köbméter kemény hasábfá beszállítva, értéke 80 kor., 4 hold erdei rét, értéke 20 kor. Stóla 5 kor. Államszegély kezdőfizetésben 518 kor. Megválasztott tartozik a püspökszent-lászlói róm. kath. hitközségben más törvényes intézkedésig az összes kántori teendőket végezni, miért az uradalomtól évi 200 kor.-t kap a stólán kívül. Köteleiségek díjlevél szerint. Kántorságban jártasság szükséges, német nyelv tudása és kántori próba előnyös. Az 1915/16. tanévre helyettes tanítóként tanítónő is pályázhat. Fizetése lakáson kívül a jelzett készpénz és természetbeni járandóságoknak kiegészítésével 800 kor. A püspökszent-lászlói kántori teendők esetleges végzéséért 200 kor.-t kap. Hiteles okmányokkal felszerelt kérvények *okt. 31-ig* plébánia-

hivatalnak Püspökszentlászlóra, Baranya m., u. p. Hozsefeteny küldendők. Választás *okt. 1.* Állás azonnal elfoglalható. 762 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Segédet keresek. A tót nyelv ismerete szükséges. Fizetése havi 30 kor. és teljes ellátás **Moyzes Ferenc** kántortanító. **Divény**. (Nógrád m.) 755 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A **mányi** (Fejér m.) róm. kath. iskolaszék az osztálytanítói állásra a törvényes illetmények mellett pályázatot hirdet *okt. 24-iki* terminussal. Köteleiségei a díjlevélben. *Az iskolaszék.* 739 2—2

Szombathelyi egyházmegye

Szécsiszigeti róm. kath. kántortanító helyettesítésére, tanító, tanítónő, óvónő kerestetik havi 80 kor. fizetés és lakással. Választás *okt. 24.* *Iskolaszék.* 749 1—1

Bazitai (Zalaegerszeg mellett) helyettes tanítói állásra törvényes fizetés és szép lakás élvezete bevonult tanítónk megérkezéig pályázatot hirdetünk. Határidő *okt. 24.* Nők is pályázhatnak. Kérvények plébániahivatalhoz Nagylengyelbe küldendők. 759 1—1

Az **egyházasszecsődi** (Vas m.) róm. kath. iskolaszék halálózás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: tisztességes lakás és az 1907. évi törvény értelmében felvett javadalmi jegyzőkönyv és díjlevél szerint helyi járulékokból 450 kor. és 1150 kor. államszegély. Köteleiségek a díjlevél szerint. Pályázati határidő *okt. 23.* Választás *okt. 24.* d. u. 3 órákor történik. Személyes megjelenés és orgonálási próba kívánatik, de külön nem díjazatik. Kérvények a róm. kath. iskolaszék címére küldendők. *Róm. kath. iskolaszék.* 764 1 1

Az **olaszkai** róm. kath. iskolaszék az üresedésben levő kántortanítói állásra *okt. 25-ig* pályázatot hirdet. Javadalma: 3 szobás lakás, konyha, pince és a szükséges melléképületek. Továbbá az 1914. év júl. 5-én felvett jegyzőkönyv és díjlevél alapján a hitközségtől 600 kor., az államtól tandíjkárpótlás címen 400 kor., államszegély 200 kor., kertilletmény 20 kor., tisztán kántori a hitközségtől készpénzben 400 kor. Köteleisége: a gondjaira bízott iskolásgyermeket tanítani, vallás-erkölcsösen nevelni, a kántori teendőket pedig az egyházi törvények és helyi szokások szerint végezni. Pályázati határidő és választás *okt. 27.* reggel 9 órákor lesz az olaszka iskolában. Személyes megjelenés és próba előnyös, de külön nem díjazatik. Állás azonnal elfoglalható. Kérvények a felsőszezői (Vas m.) plébániahivatalhoz küldendők. *Róm. kath. iskolaszék.* 761 1—1

A **pusztamagyaródi** (Zala m.) róm. kath. iskolaszék a hadifogságba esett osztálytanító helyettesítésére pályázatot hirdet. Díjazása 800 kor. államszegély egyszobás lakás, 70 kor. lakbérpótlék, 20 kor. kertilletmény, 90 kor. községi segély a tanulmányi idő arányában. Nők is pályázhatnak. Pályázati határidő *nov. 1.* *Iskolaszék.* 765 1—1

Felsőszezői (Vas m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Jövedelme, köteleisége díjlevél szerint. Német nyelv ismerete szükséges. Előnye: szép, új lakás, 6 hold 866 ööl szántóföld és rét becsértéke 3510 kor., tényleges h.-bérértéke 200 kor. körül, 250 liter buza, 126 liter rozs és 250 liter, zab becsértéke összesen 5742 kor. Személyes megjelenés előnyös. Kérvények *okt. 31-ig* a felsőszezői plébániahivatalhoz küldendők. 763 1—1

Pályázat a **kukméri** (Vas m., p. h.) róm. kath. kántortanítói állásra. Fizetés: tisztességes lakáson és járulékaik kívül 664 kor. a hitközségtől, többi államszegély. Határidő *decz. 1.* Német nyelv tudása szükséges. *Róm. kath. iskolaszék.* 767 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A **zalabéri** róm. kath. elemi népiskolánál a háború végéig egy helyettes tanítói vagy tanítónői állásra pályázatot hirdetünk. Fizetése havi 80 kor., egy szoba fűtéssel. Az állás azonnal elfoglalható. Pályázati kérvények oklevéllel *okt. 24-ig* ft. **Osadinszki György** esperes úrhoz küldjék. 768 1—1

A márkói plébániához tartozó **Bánd** (Veszprém m.) fiókköztségben a kántortanítói állásra *okt. 26-án* d. e. 10 órára pályázat hirdettetik. Jövedelme: törvényes lakás, természetben és készpénzben 897 kor. A többi államségély. Kötelessége díjlevélben. Személyes megjelenés okvetlen szükséges, utiköltség nem térített meg. Tanulmány magyar, az istentisztelet nyelve német, Kérvények Márkó, pléniatitkárhoz, posta Herend küldendők. 771 1—1

A **lepsényi** (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszék az osztálytanítói állásra a törvényes illetmények mellett pályázatot hirdet *okt. 27-iki* terminussal. Kötelességei a díjlevélben. *Az iskolaszék.* 772 1—1

Váci egyházmegye.

Tószeg község (Szolnok mellett) róm. kath. iskolánál egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalma törvényszerinti, melyből 100 kor. Az iskolapénztárból, a többi államségély, a gazdasági ismétlő és tanzászlóalj vezetéséért: 180 kor. a községi pénztárból, kertilletmény 20 kor., megfelelő lakás. Kötelessége díjlevél szerint. Kántorsághoz értenie kell. Kérvények *okt. 25-ig* beküldendők. *Róm. kath. iskolaszéki elnök.* 754 1—1

Tápén (Szeged mellett) róm. kath. iskolához hadbavonult tanítónk helyettesítésére annak szabadságolásiáig Tápé községtől havi 80 kor. díjazással pályázat hirdettek *okt. 28-ig.* Nők is pályázhatnak. *Róm. kath. iskolaszék.* 751 1—1

Tápén (közvetlen Szeged mellett) róm. kath. kántortanítói állásra *okt. 28-ig* pályázat hirdettek. Javadalmazása párbérdeputatium váltásban Tápé községtől 1000 kor., fizetéskiegészítésül államségély, 1762/1600 kat. szántó, külön 70 öl, 300 öl kertilletmény hasznélvezete községtől, ugyanonnan 3 öl puha tűzifa, ellenértékül ostsza szükséglet beszerzése, szabadlakás megfelelő helyiségekkel, házikerttel. Ezenkívül jövedelmező szabályozott stóla-illeték. Feltételek bővebben megtudhatók iskolaszéknél, kívánatra írásban megküldetik. A közönség fenntartja

választás vagy nemválasztás jogát, amennyiben megfelelő pályázó nem találtatnék, új pályázat hirdettetik. A pályázók kérvényükben feltüntessék, hogy összes feltételeknek magukat alávetik. Kötelező énekpróba nov. 1-én. Utiköltség nem térítettik. *Róm. kath. iskolaszék.* 752 1—1

Meghívó. A «Pécs egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület mágocsi esperesi köre» okt. 26-án Mágocson tartja őszi közgyűlést, amelyre a köri tagok, valamint a tanügy iránt érdeklődők ezúton is tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Szentmise a hadbavonult köri tagokért, 9 órákor. 2. A 10 órákor kezdődő közgyűlésen elnöki megnyitó. 3. Az 1913. év okt. 14-én megtartott legutóbbi közgyűlésen felvett jegyzőkönyv felolvasása. 4. Felolvasás «A háború pedagógiai tanulmányai» címmel. 5. Elnöki jelentés. 6. Pénztári jelentés. 7. Indítványok. 8. Új tagok felvétele. *Elnökség.*

Az olasz harc téren, a doberdói fensikon hősi halált halt **SZEPESY LÁSZLÓ**

katholikus költő megzenésített háborús **Mária-dalai** az alábbi füzetekben foglaltatnak:

Hazafias Mária-dalok I., II. és III. füzete, füzetenkint 3 korona. **Mária-dalok** (Köszöntsük Máriát), IV. füzet, 2 korona. **Mária-dalok** (Ave Mária), V. füzet, 4 korona. **Magyarok Nagyasszonya**, daljáték, 3 korona. **Május királynéja**, virág-daljáték 3 felvonás, 6 korona. **Rákóczi Lobogója**, melodráma, 3 kor. Egyéb művek: **Ünnepi iskolai daloskönyv**, gyermekkar, 3 kor. Ugyanez vegyeskarra 3 kor. Igazgatói **üdvözlődal**, 4 szólamú gyermekkar, 150 kor. **Tulipáncsárdás** négy magyar dal, 2 kor. **Kaposparti nóták** 2 kor. Kaphatók: **KONTOR ELEK** kollegánknál, Budapest, II., Lánchid-u. 2. sz.

!! Az iskolák nélkülözhetetlen könyve !!

ISKOLAI ÜNNEPÉLYEK.

A népiskolákban tartandó hazafias, vallásos és egyéb alkalmi ünnepekre való versek és beszédek gyűjteménye. Népiskolai növendékek, tanítók és szülők használatára szerkesztette **Gyórfy János** igazgató-tanító, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács tagja. A 330 oldalra terjedő könyv ára szép kötésben **2 korona**. A Szent-István-Társulat kiadása. Megrendelhető Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

A kötelezett iskolai ünnepek programját adja s bő választékot nyújt az egyes alkalmaakra kiválogatott legjobb költeményekből. Egyéb — nem kötelező — iskolai ünnepek (Tanév kezdete, évzáró, Kossuth, Rákóczi, Széchényi, karácsony, husvét, pünkösd stb.) anyagát is felőleli s változatos tartalmával az iskolai nevelve tanításnak egyik kiváló segítő-eszköze.

Hogy a tanulói újság is könnyen megszerzhesse e munkát, az egyes ünnepekörök

Minden füzet külön is megrendelhető. Tömegesebb rendelést vegyesen is lehet eszközölni.

anyagát **külön füzetekben is** kiadta a Szent-István-Társulat, alkalmat nyújtván ezzel, hogy e nevelőhatású füzetek minél szélesebb körben elterjedhessenek.

Az egyes füzetek a következők:

1. Az iskolaév kezdő- és záróünnep	20 fill.
2. A szabadság emlékünnepe (március 15.)	20 „
3. Az 1848. törvények emlékezete (ápr. 11.)	20 „
4. Az ezredik év (máj. 2.). A koronázási évforduló (jun. 8.)	24 „
5. A kegyelet ünnepe. Aradi vértanúk (okt. 6.). Erzsébet (nov. 19.)	24 „
6. Nagyaink emléke (Kossuth, Rákóczi, Széchényi)	28 „
7. Vallásos ünnepek	24 „
8. Madarak és fák napja (máj. 18.)	24 „
9. A szeretet ünnepei (békenap, felruházás stb.)	28 „